

Nr 145.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. m. jämte motionsvis gjord framställning om pension.

(5:e avd.)

I propositionen nr 212 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 31 mars 1950, framlagt förslag angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. m.

Vidare har motionsvis gjorts framställning om pension åt viss f. d. anställningshavare.

Beträffande utredningen i de ärenden, som behandlas i propositionen, får utskottet hänvisa till denna.

1:o) **Ordföranden i styrelsen för nyhetsbyrån The American-Swedish News Exchange, Inc., förutvarande chefen för byråns kontor i New York Naboth Hedin.** I propositionen nr 212 har Kungl. Maj:t under punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att ordföranden i styrelsen för nyhetsbyrån The American Swedish News Exchange, Inc., förutvarande chefen för byråns kontor i New York Naboth Hedin må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 7 200 kronor, varå tilläggsförmåner icke skola utgå.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

2:o) **Förre t. f. andre revisorn hos flottans pensionskassa Lorentz Lindblad.** Under punkten 2 av propositionen nr 212 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre t. f. andre revisorn hos flottans pensionskassa Lorentz Lindblad må, räknat från och med den 1 januari 1950, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3 000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

3:o) Förrre förrådsarbetaren Jan Gustav Nord. I motionen II:106 hemställer herr *Henriksson*, att riksdagen måtte bevilja pension till förrre förrådsarbetaren J. G. Nord att utgå fr. o. m. den 1 april 1948 på grundval av hans till över 20 år uppgående anställningstid och med det belopp samt i övrigt enligt de grunder, som äro föreskrivna i kungörelsen den 30 juni 1947, nr 490.

Av handlingarna inhämtas,

att Nord är född den 5 juni 1883 och således 66 år gammal;

att han varit anställd hos Vika sockens vägstyrelse under åren 1921—1924, 1926, 1927 och 1933—1936 med en sammanlagd effektiv tjänstgöringstid av 9 år 2 månader;

att han under tiden 11 augusti 1937—26 oktober 1939 innehaft anställning såsom specialarbetare vid dåvarande arbetslöshetskommissionens väg-
arbete;

samt att han tiden 27 oktober 1939—31 mars 1948 innehaft anställning vid statens arbetsmarknadskommissions, sedermera arbetsmarknadsstyrelsens centralförråd i Korsnäs, vilket sistnämnda dag nedlagts.

Sedan Nord hos arbetsmarknadsstyrelsen hemställt om pension, meddelade styrelsen enligt skrivelse den 30 mars 1949, att på grund av bestämmelserna i gällande tjänstepensionsreglemente för arbetare pensionsrätt kunnat tillerkännas endast de arbetare vid styrelsens centralförråd, som den 1 januari 1948 ännu icke uppnått 60 års ålder, i följd varav Nord icke kunde ifrågakomma till pension enligt sagda reglemente. Då Nord icke heller uppfyllde villkoren för erhållande av pension enligt kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst — nämligen att under en tid av sammanlagt minst 15 år efter fyllda 18 år, därav minst 12 år före fyllda 60 år, ha innehaft anställning i statens tjänst, som utgjort hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla — funnes icke någon möjlighet att bereda honom pension enligt nämnda kungörelse.

Sedan härefter svenska väg- och vattenbyggnadsarbetareförbundet hos arbetsmarknadsstyrelsen hemställt, att styrelsen måtte ompröva sitt beslut i fråga om Nords pensionering, meddelade styrelsen i skrivelse den 13 juni 1949, att styrelsen icke funnit skäl göra framställning till statens pensionsanstalt om beredande av pension åt Nord.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 augusti 1949 har svenska vägarbetareförbundet gjort framställning om beredande av pension åt Nord jämlikt kungörelsen den 30 juni 1947, nr 490.

I häröver avgivet yttrande har *arbetsmarknadsstyrelsen* förklarat sig icke ha något att erinra mot att Nord med hänsyn till hans sammanlagda långa tjänstetid hos vägdistrikt och i arbetsmarknadsstyrelsens och dess föregångares tjänst av Kungl. Maj:t tillerkändes pension eller gratifikation.

Statens pensionsanstalt har — med åberopande av sitt den 11 mars 1949 avgivna utlåtande i anledning av en vid 1949 års riksdag väckt motion (I: 38) angående vissa vid vattenfallsstyrelsens kraftverksbyggnader och sjöregleringsarbeten anställda arbetares tjänstårsberäkning för pension, i anledning av vilken motion riksdagen uttalat, att frågan efter ytterligare utredning borde upptagas till avgörande av Kungl. Maj:t (statsutsk. utl. nr 100) — erinrat om att sådan utredning numera verkställts av statskontoret samt anfört, att förevarande ärende lämpligen syntes böra avgöras i enlighet med de regler, som med anledning av nämnda utredning komme att tillämpas i likartade fall.

Frågan om Nord's pensionering är f. n. beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Utskottet får erinra, att i kungörelsen 1943: 710 med vissa pensionsbestämmelser för statliga befattningshavare m. fl., som innehaft anställning hos vägdistrikt, stadgas att de i kungörelsen innefattade tillgodoräkningsreglerna icke skola äga tillämpning beträffande den, som före kungörelsens ikraftträdande den 1 oktober 1943 blivit underkastad allmänna tjänstepensionsreglementet eller erhållit anställning såsom arbetare i statens tjänst. Enär Nord övergått från anställning vid vägdistrikt till arbetaranställning i statens tjänst redan år 1937, är nyssnämnda kungörelse icke tillämplig å honom. Han kan ej heller erhålla s. k. summarisk arbetarpension enligt kungörelsen 1947: 490, eftersom han ej uppfyller härför stadgade villkor; hans anställningstid i statens tjänst uppgår till allenast inemot 11 år. Slutligen är Nord utestängd från möjligheten att erhålla s. k. summarisk vägarbetarpension enligt kungörelsen 1947: 491, enär för pension enligt denna kungörelse kräves, att stadigvarande anställning skall ha vunnits hos vägförvaltning.

I sitt yttrande över den f. n. på Kungl. Maj:ts prövning beroende frågan om pension åt Nord har statens pensionsanstalt erinrat om att statskontoret numera verkställt utredning i anledning av en vid 1949 års riksdag motionsvägen väckt fråga om tillgodoräkning i pensionshänseende för vissa arbetare vid vattenfallsstyrelsens kraftverksbyggnader m. m. av föregående anställningstid hos vägdistrikt även för det fall att vederbörande — i likhet med Nord — före den 1 oktober 1943 vunnit statlig arbetaranställning. Statskontoret har härvid uttalat sig för ett upphävande av förenämnda, i kungörelsen 1943: 710 intagna begränsningsregel för de fall, då övergång från icke-statlig anställning skett direkt till statsanställning. I anslutning härtill har statskontoret föreslagit, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens be- myndigande att medgiva tillgodoräkning i här avsedda fall.

Enligt vad utskottet inhämtat från finansdepartementet, torde statskontorets förslag — vilket icke innefattar någon utredning angående de konsekvenser en dylik utvidgning av tillgodoräkningsreglerna kan medföra för andra förvaltningsområden än vattenfallsverket — inom den närmaste tiden komma att för yttrande underställas ett antal verk och myndigheter, vilka beräknas ha f. d. vägarbetare anställda i sin tjänst. Därefter avses ställning inom departementet skola tagas till det föreliggande problemet.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att frågan om beredande av pension åt Nord kommer att av Kungl. Maj:t prövas i ett större sammanhang. För egen del finner utskottet med hänsyn till Nord's långvariga tjänstgöringstid skäl tala för att pension beredes honom, därest detta kan ske utan icke önskvärda konsekvenser beträffande andra f. d. anställningshavare. Den föreliggande motionen bör emellertid i nuvarande läge icke föranleda någon åtgärd, varför utskottet hemställer,

att motionen II: 106 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

4:o) **Professorn vid Stockholms högskola, kanslirådet i utrikesdepartementet Karl Sigurd Torsten Nilsson Gihl.** Under punkten 3 av propositionen nr 212 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, enligt i propositionen angivna grunder, meddela beslut i fråga om reglering av pensionsförmånerna för professorn vid Stockholms högskola, kanslirådet i utrikesdepartementet Karl Sigurd Torsten Nilsson Gihl och hans efterlevande.

Utskottet — som förutsätter att frågan om avsked för Gihl från kanslirådstjänsten snarast upptages till avgörande med hänsyn till att hans nuvarande tjänsteförening icke synes förenlig med avlöningsreglementets bestämmelser — finner sig böra hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

5:o) **Förre specialläraren vid tekniska högskolan i Stockholm, civilingenjören Sven Erik August Hedin.** Under punkten 4 av propositionen nr 212 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre specialläraren vid tekniska högskolan i Stockholm civilingenjören Sven Erik August Hedin må, räknat från och med den 1 oktober 1949, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3 168 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

6:o) **Förra städerskorna vid högre allmänna läroverket i Lidingö Elsa Augusta Jakobsson, född Skyll, och Karin Rothkvist, född Thunström.** Under punkten 5 av propositionen nr 212 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att envar av förra städerskorna vid högre allmänna läroverket i Lidingö Elsa Augusta Jakobsson, född Skyll, och Karin Rothkvist, född Thunström, må, räknat från och med den 1 juli 1948 respektive den 1 januari 1949, under återstående livstiden från anslaget till diverse pensioner och

understöd m. m. uppbära en årlig pension av 300 kronor, dock att såsom villkor härför skall gälla, att Lidingö stad tillerkänner dem årliga pensioner å lägst 372 respektive 456 kronor jämte rörligt tillägg enligt samma grunder som gälla i fråga om statliga pensioner.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

7:o) **Förra nomadskolhemsföreståndarinnan Brita Mårtensson.** Under punkten 6 av propositionen nr 212 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att be- myndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i pro- positionen förordats, meddela beslut i fråga om årlig ersättning åt förra nomadskolhemsföreståndarinnan Brita Mårtensson, att utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

8:o) **Förvaltaren Gustaf Rydley och husmodern Elisabeth Suhr vid August Abrahamsons stiftelse å Nääs.** Under punkten 7 av propositionen nr 212 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förvaltaren Gustaf Rydley och husmodern Elisabeth Suhr vid August Abrahamsons stiftelse å Nääs må från och med månaden näst efter den, varunder de lämna sina anställ- ningar, under återstående livstiden från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära årliga pensioner, Rydley med 4 800 kronor och Suhr med 1 884 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

9:o) **Författaren Otto Vilhelm Ekelunds änka Anne Margrethe Sophie Eke- lund, född Hou.** Under punkten 8 av propositionen nr 212 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att författaren Otto Vilhelm Ekelunds änka Anne Margrethe Sophie Ekelund, född Hou, må från och med den 1 oktober 1949 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension med 2 400 kronor för tiden intill utgången av den månad, varunder änkefru Ekelund uppnår 67 års ålder, och med 1 404 kronor för tiden därefter, skolande rör- ligt tillägg å pensionen beräknas i förhållande till ett årligt pensionsbelopp

å 2 400 kronor jämväl för tid efter det änkefru Ekelund uppnått 67 års ålder.

Med hänsyn till de skäl som i propositionen anförts har utskottet icke velat motsätta sig det föreliggande förslaget och hemställer,
att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Stockholm den 10 maj 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Rickard Lindström, Karl Andersson, Ohlon, Heiding, Berling, Sundelin, Leander, Johan Eric Ericson, Lundqvist, Hesselbom, Edin, Ivar Persson, Bergh, Andrée och Einar Persson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malm-borg i Skövde, Bergström, Andersson i Malmö, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Rubbestad, Ståhl, Åkerström, Petterson i Degerfors, fröken Elmén, herrar Johansson i Mysinge och Henriksson.
